

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 30, f: 01 478 98 45, e: ps-sds@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Ljubljana, 19.3.2019

SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
(prvopodpisani Danijel Krivec)

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03 69/04, 68/06, 47/13, 47/13 in 75/16), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1, 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13 in 38/17) vlagamo spodaj podpisane poslanke in poslanci

PREDLOG ZAKONA
O SPREMEMBAH ZAKONA O DOHODNINI,

ki ga na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije pošiljamo v obravnavo.

Pri obravnavi predloga zakona v Državnem zboru in pri delu njegovih delovnih teles bo sodeloval poslanec Jože Tanko.

Prilogi:

- predlog Zakona o spremembah zakona o dohodnini

- podpisi poslank in poslancev:

Danijel Krivec

Anja Bah Žibert

Franc Breznik

Nada Brinovšek

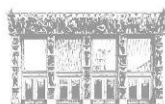
Zvonko Černač

Boris Doblekar

mag. Karmen Furman

Jelka Godec

mag. Branko Grims

60
LET
STAVBE

Eva Irgl
Janez Janša
Alenka Jeraj
mag. Dejan Kaloh
Franci Kepa
Jožef Lenart
Suzana Lep Šimenko
Tomaž Lisec
dr. Anže Logar
Žan Mahnič
Bojan Podkrajšek
Mag. Marko Pogačnik
Marijan Pobjbič
Franc Rosec
mag. Andrej Šircelj
Jože Tanko

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH ZAKONA O DOHODNINI

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Obremenitev dela z davki (dohodnino) in prispevki v Sloveniji je ena najvišjih v državah EU in celo na svetu. To velja zlasti za delovna mesta višje in visoko usposobljenega kadra, ki ima plače, ki so povprečne oziroma nekoliko višje od povprečja. Zaradi tako visoke obremenitve dela z davki in prispevki je slovensko gospodarstvo manj konkurenčno in produktivno, saj ne more nameniti dovolj denarja za raziskave in razvoj, ki so temelj gospodarske rasti in blaginje vsake države. Visoka obremenitev dela pa seveda vpliva tudi na višjo brezposelnost. Študije Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) dokazujejo, da je visoka obremenitev dohodkov iz dela problematična vsaj z dveh vidikov, in sicer je prvi pritisk na stroške dela in slabšanje mednarodne konkurenčnosti podjetij in s tem države, drugi pa je lahko tudi tveganje za naraščanje sive ekonomije.

Višina obremenitve dela seveda vpliva tudi na dohodek, ki ga prejme delavec. Nadomestilo, ki ga prejme za svoje delo in mu običajno pravimo plača, je na splošno njegov glavni vir dohodka in zato pomembno vpliva na njegovo zmožnost, da ta dohodek porabi in/ali prihrani. Bruto plače vključujejo socialne prispevke, ki jih plača delavec, medtem ko se neto plače izračunajo po odbitku teh prispevkov in vseh zneskov, dolgovanih državi, kot je dohodnina.

V Sloveniji je delo obdavčeno z dohodnino, nanj pa se obračunajo še prispevki za socialno varnost, ki jih plačata tako delavec kot delodajalec. Glavnino prispevkov za socialno varnost sestavljata prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter prispevek za zdravstveno zavarovanje. Pri izračunu, koliko davkov in prispevkov plača delavec, je seveda potrebno upoštevati skupni strošek delodajalca. Skupni strošek delodajalca dejansko predstavlja znesek, ki ga je delavec zaslužil s svojim delom in mu ga je delodajalec pripravljen izplačati. V zaslužek delavca pa se s svojo zakonsko močjo vmeša država in določi, koliko od zasluženega bo delavcu vzela v obliki prispevkov in davkov. V Sloveniji država delavcu, ki uveljavlja zgolj splošno olajšavo, v obliki prispevkov in davkov pri minimalni plači vzame okoli 60% njegove neto plače, pri povprečni plači je ta odstotek okoli 80%, pri dvakratniku povprečne plače pa država delavcu vzame kar njegovo celotno neto plačo. Pri plačah višjih od dvakratnika povprečne plače pa ta odstotek narašča še bolj progresivno. Za delavca je pomembna predvsem neto plača, torej koliko dobi in pomembno mu je, koliko od tega mu pobere država. Zato je mnenje vlade, da bi bilo pravilneje primerjati davčne obremenitve delavca glede na njegovo bruto in ne neto plačo, do delavcev žaljivo in zavajajoče.

Ob teh dejstvih je nerazumljivo zavzemanje nekaterih za povišanje prispevnih stopenj za socialne prispevke in tudi dohodnino, saj to dejansko pomeni nižjo neto plačo delavca. Ob povišanju prispevnih stopenj oziroma dohodnine skupni stroški delodajalca oziroma zaslužek delavca ostanejo enaki, kar se spremeni je le to, da država delavcu vzame več od njegove plače. Seveda pa velja tudi obratno, torej da se delavcu zviša neto plača ob znižanju prispevkov in davkov oziroma dohodnine. Dejstvo je, da je edini pravi način za zviševanje plač delavcev z znižanjem davkov in prispevkov, saj je to edini način, s katerim se ne slabša mednarodne konkurenčnost podjetij in s tem države. Mednarodna konkurenčnost podjetij in s tem države se slabša tudi z prelaganjem bremena dvigovanja plač delavcev na gospodarstvo ali zviševanjem oziroma uvedbo novih davkov. Navedba vlade in koalicije, da se z znižanjem davčnih obremenitev ogroža

stabilnost javnih financ, je zgolj izgovor za njeno negospodarno, neučinkovito in neuspešno upravljanje javnega sektorja.

Žal se je ravno to zgodilo s sprejetjem novele Zakona o minimalni plači, s katerim se je le ta dvignila (zakon je bil sprejet decembra 2018), račun za to pa je v celoti plačalo gospodarstvo. Predlagatelji tega zakona smo opozarjali, da bo v primeru, če ne bo ostalih sprememb zakonodaje, s katero bi se zmanjšala davčna obremenitev in dvignil prag za uveljavljanje socialnih pravic (Zakon o dohodnini, Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev,...), od tega dviga imela korist praktično le država oziroma državne blagajne (državni proračun ter zdravstvena in pokojninska blagajna). Opozarjali smo, da se lahko celo zgodi, da bodo delavec in njegova družina kljub zvišanju minimalne plače, zaradi zmanjšanja socialnih prejemkov ali celo njihove izgube, imeli slabši materialni položaj kot pa pred zvišanjem minimalne plače. Vsa opozorila so se v praksi žal tudi uresničila. Izkazalo se je, da so vlada Marjana Šarca in koalicijske stranke LMSŠ, SD, SMC, SAB in DeSUS, ki poslušno in ponižno izvršujejo politiko stranke Levica, podprli nesistemske in necelovite rešitve, ki je praktično vsem samo poslabšala stanje. Naša opozorila smo dokazovali tudi z izračuni:

Tabela 1: Informativni izračun minimalne plače veljavne v letu 2018, minimalne plače za leto 2019 in minimalne plače za leto 2020 (izračun ob predpostavki delavca brez otrok, ki uveljavlja zgolj splošno dohodninsko olajšavo)

v EUR	minimalna plača 2018	minimalna plača 2019	minimalna plača 2020
BRUTO PLAČA	842,79	886,63	940,58
DOHODNINA - akontacija	18,12	30,76	51,47
SOCIALNI PRISPEVKI - delavec	186,26	195,95	207,87
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	130,63	137,43	145,79
Prispevek za zdravstveno zavarovanje	53,6	56,39	59,82
Prispevek za zaposlovanje	1,18	1,24	1,32
Prispevek za starševsko varstvo	0,84	0,89	0,94
NETO PLAČA	638,42	659,93	681,24
SOCIALNI PRISPEVKI - delodajalec	135,69	142,75	151,43
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	74,59	78,47	83,24
Prispevek za zdravstveno zavarovanje	55,29	58,16	61,70
Prispevek za zaposlovanje	0,51	0,53	0,56
Prispevek za poškodbe pri delu	4,47	4,70	4,99
Prispevek za starševsko varstvo	0,84	0,89	0,94
SKUPNI STROŠEK DELODAJALCA	978,48	1029,38	1092,01
SOCIALNI PRISPEVKI - delavec in delodajalec	321,95	338,70	359,30
Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje	205,22	215,90	229,03
Prispevek za zdravstveno zavarovanje	108,89	114,55	121,52

Vir: Informativni izračun na spletni strani Računovodja.com

Tabela 2: Primerjava finančnih posledic za delavca, delodajalca in državo pri dvigu minimalne plače v letu 2019 (izračun ob predpostavki delavca brez otrok, ki uveljavlja zgolj splošno dohodninsko olajšavo)

v EUR	BRUTO PLAČA DELAVCA	NETO PLAČA DELAVCA	SKUPNI STROŠEK DELODAJALCA	VIŠJI PRISPEVKI IN DAVKI, KI JIH NA RAČUN DVIGA MINIMALNE PLAČE POBERE DRŽAVA
Minimalna plača 2018	842,79	638,42	978,48	
Minimalna plača 2019	886,63	659,93	1.029,38	
RAZLIKA		+21,51	+50,9	+29,39

Vir: lastni izračun

Tabela 3: Primerjava finančnih posledic za delavca, delodajalca in državo pri dvigu minimalne plače v letu 2020 (izračun ob predpostavki delavca brez otrok, ki uveljavlja zgolj splošno dohodninsko olajšavo)

v EUR	BRUTO PLAČA DELAVCA	NETO PLAČA DELAVCA	SKUPNI STROŠEK DELODAJALCA	VIŠJI PRISPEVKI IN DAVKI, KI JIH NA RAČUN DVIGA MINIMALNE PLAČE POBERE DRŽAVA
Minimalna plača 2018	842,79	638,42	978,48	
Minimalna plača 2020	940,58	681,24	1.092,01	
RAZLIKA		+42,82	+113,53	+70,71

Vir: lastni izračun

Izračuni pokažejo, da bo največ koristi od dviga minimalne plače imela država. V letu 2019 bo delavec, ki prejema minimalno plačo, je brez otrok in uveljavlja zgolj splošno dohodninsko olajšavo, na mesec zaslužil 21,51 evrov neto več kot pa v letu 2018. Država pa bo na račun dviga minimalne plače mesečno dobila 29,39 evrov več davkov in prispevkov za tega delavca. To pomeni, da bo imela država od dviga minimalne plače več koristi kot delavec. Še večja razlika bo za leto 2020. Takrat bo imel isti delavec mesečno za 42,82 evrov višjo mesečno neto plačo, država pa bo mesečno pobrala za 70,71 evrov več davkov in prispevkov na račun povišanja minimalne plače za tega delavca. Najslabše jo bodo seveda odnesli delodajalci. Tem se stroški za delavca, ki prejema minimalno plačo v letu 2019 povišajo za 50,9 evrov na mesec, v letu 2020 pa za kar 113,53 evrov na mesec.

V kolikor upoštevamo dejstvo, da se bodo delavcem zaradi višjih neto plač znižale ali celo ukinile socialne pravice, pa pridemo do posledice, da se bo materialni položaj delavcev in njihovih družin zaradi sprejetja nesistemske in necelovite rešitve celo poslabšal. Zato bi se morale ob zvišanju minimalne plače ustrezno prilagoditi in povišati tudi meje povprečnega mesečnega dohodka na osebo, ki v skladu z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev določajo upravičenost in zneske družinskih denarnih prejemkov (otroški dodatek, državna štipendija) in znižanih plačil vrtca ter subvencij (za malice, kosila itd.). Ustrezno pa bi se morale prilagoditi tudi osnove za ugotavljanje pravic oziroma denarnih prejemkov, ki se usklajujejo na podlagi Zakona o

usklajevanju transferjev posameznikom in gospodinjstvom v Republiki Sloveniji, kot je na primer veteranski dodatek.

Da je z zvišanjem minimalne plače največ pridobila država so opozorili tudi sindikati. Vlado so pozvali, da spremeni Zakon o dohodnini in uskladi lestvico za odmero dohodnine in olajšave za leti 2019 in 2020 z namenom, da se uresničijo namen in cilji spremembe Zakona o minimalni plači, ki je izboljšanje materialnega položaja delavk in delavcev ter njihovih družin. Pozvali so tudi k uvedbi rednega letnega usklajevanja neto davčnih osnov in olajšav s cenami življenjskih potrebščin (po sedaj veljavni zakonodaji se to zgodi, če inflacija preseže 3%, kar se ni zgodilo že vse od leta 2008). Opozorili so tudi, da bo povišanje minimalne plače v letu 2019, še posebej pa v letu 2020, ko bodo izločeni vsi dodatki iz minimalne plače, imelo vpliv na družinske prejemke in subvencije.

Izračuni finančnih posledic dviga minimalne plače za delavce, delodajalce in državo ter opozorila sindikatov dokazujejo, da se je pri dvigu minimalne plače sledilo predvsem dvema ciljema, od katerih je eden finančni, eden pa politični. Finančni cilj je polnjenje nenasitne države. Politični cilj pa je določanje plačne politike gospodarstva s strani države. Država z dvigom minimalne plače na eni strani profitira z višjimi davčnimi prihodki, po drugi strani pa z zmanjšanjem izdatkov za socialne pravice. Nesprejetje ukrepov, s katerimi bi se večina dviga minimalne plače prelila v žepe delavcev in njihovih družin dokazuje, da je vladi Marjana Šarca in koalicijskim strankam LMŠ, SD, SMC, SAB in DeSUS, ki jih vodi stranka Levica, malo mar za materialni položaj delavcev in njihovih družin. Tudi zaradi tega, ker sprejemajo ukrepe za zvišanje plač samo za tiste delavce, ki imajo minimalno plačo, ne pa tudi za ostale delavce. Predlagatelji ne razumemo, zakaj vlada Marjana Šarca in koalicijske stranke LMŠ, SD, SMC, SAB in DeSUS, ki jih vodi stranka Levica, ne naredi nič za delavca, ki ima na primer 50 evrov višjo plačo od minimalne plače?! Ne razumemo, zakaj ne naredi nič za plače srednjega kadra, predvsem razvojnega kadra, ki je nosilec razvoja in napredka v gospodarskih družbah in organizacijah?! Razumemo pa, da zaradi ideologije ne naredi nič za plače delavcev na vodilnih položajih oziroma managerje, čeprav je od kvalitete tega kadra odvisno delovanje in razvoj gospodarskih družb in organizacij, pri čemer je tudi od višine neto prejemkov odvisno, kako kvaliteten kader na vodilnih položajih bomo imeli. Predlagatelji tega zakona trdno stojimo na stališču, da morajo biti deležni zvišanja plač VSI delavci, ne pa zgolj tisti z minimalnimi plačami! Trdno tudi stojimo na stališču, da se mora zvišanje neto plač delavcev zagotoviti z davčno razbremenitvijo, ne pa z dodatnim obremenjevanjem gospodarstva ali drugih skupin prebivalstva z novimi oziroma višjimi davki. Pri tem mislimo predvsem na dvigovanje davčnih obremenitev kapitala, za kar se zavzema stranka Levica. Za dvigovanje davčnih obremenitev kapitala se stranka Levica zavzema iz povsem nesmiselnih in škodljivih ideoloških razlogov. Vsakomur je jasno, da se brez kapitala ne more zgraditi tovarne, brez dela pa ta tovarna ne more delovati. Torej ne gre za boj med kapitalom in delom, pač pa za njuno sodelovanje, ki ga mora pametno usmerjati država, da doseže čim višjo blaginjo svojih državljanov. Več kot bo kapitala, več bo dela in višja bo blaginja.

Predlagatelji tega zakona smo že večkrat predlagali zakone, s katerimi bi z davčno razbremenitvijo zagotovili višje neto plače za vse delavce. Nazadnje smo tak zakon (novelo Zakona o dohodnini) vložili novembra 2018. Vendar so vlada Marjana Šarca in stranke LMŠ, SD, SMC, SAB, DeSUS in Levica, vse naše predloge oziroma zakone zavrnile. Zvišanju plač vseh delavcev na način, da se jih davčno razbremeni nasprotujejo z izgovorom, da bi to ogrozilo javnofinančni položaj države in delovanje javnih služb, predvsem tistih v zdravstvu, šolstvu in policiji. To seveda ne drži. Država namreč od vseh sredstev (večino zbere z davki) približno tretjino nameni za svoje lastno delovanje, tretjina gre za namene, ki so za normalno delovanje in blaginjo družbe resnično potrebni, tretjina pa se izgubi neznano kam oziroma ponikne. V kolikor bi imeli sposobno vlado, bi ta najprej zagotovila, da se tretjina sredstev, ki jih država zbere ne bi več porazgubilo neznano kam oziroma pokradlo. Nato pa bi vlada zagotovila učinkovitejše in

gospodarnejše delovanje države in s tem prihranila veliko sredstev iz naslova svojega lastnega delovanja. S tem bi ostalo več kot dovolj sredstev za zvišanje plač vseh delavcev na način, da se jih davčno razbremeni, hkrati pa bi javni sektor imel za svoje delovanje še več sredstev.

2. CILJI, NAČELA IN POGLOVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji in načela

S predlogom zakona se ne posega v obstoječa temeljna načela veljavnega Zakona o dohodnini.

Predlog Zakona o spremembah zakona o dohodnini zasleduje načelo pravičnosti in razumne oziroma zmerne obdavčitve, ki se kaže v tem, da zavezanci niso prekomerno obremenjeni z davki, kot je sedaj to primer v Sloveniji. Pri načelu pravičnosti se sledi tako horizontalni pravičnosti (davčni zavezanci z enako plačilno sposobnostjo plačajo enak znesek davka) kot tudi vertikalni pravičnosti (zavezanci z višjo plačilno sposobnostjo plačajo več davka).

Cilj predloga zakona je zagotoviti višje neto plače za vse delavce, ne glede na višino njihovih plač. Predlagamo, da se neto plače zvišajo z davčno razbremenitvijo in sicer z znižanjem stopenj v vseh dohodninskih razredih, zvišanjem splošne dohodninske olajšave, zvišanjem mej dohodninskih razredov in usklajevanjem davčnih olajšav in neto letne davčne osnove z indeksom cen življenjskih potrebščin (inflacijo). Z davčno razbremenitvijo dohodkov iz dela se bo povečala tudi konkurenčnost slovenskega gospodarstva, zmanjšala se bo brezposelnost in tudi obseg sive ekonomije. Predlagani zakon pa bo tudi zagotovil, da ne bodo oškodovani tisti, ki se jim je s sprejetjem novele Zakona o minimalni plači le ta dvignila in da bodo z dvigom minimalne plače pridobili delavci ne pa zgolj država.

2.2. Poglavitne rešitve

Poglavitne rešitve so znižanje stopenj v vseh dohodninskih razredih za 2 odstotni točki, zvišanje splošne dohodninske olajšave na 4000 evrov, zvišanje mej dohodninskih razredov za 2.000 evrov in usklajevanje davčnih olajšav ter neto letne davčne osnove z indeksom cen življenjskih potrebščin (inflacijo), ne glede na njihovo višino. Predlagamo, da se te rešitve uporabijo že pri dohodnini za leto 2019. Z navedenimi ukrepi bomo poleg zvišanja neto plač za vse delavce dosegli tudi, da delavci z minimalno plačo kljub njenemu zvišanju, ne bodo plačevali bistveno višje dohodnine. S tem se bo večina učinka zvišanja minimalne plače prelila v izboljšanje materialnega položaja delavcev in njihovih družin, ne pa za polnjenje državnih blagajn, kar se dogaja ob veljavni ureditvi. Za delavca s povprečno plačo bi sprejetje predlaganih rešitev pomenilo za okoli 60 evrov višjo neto mesečno plačo, kar bi na letni ravni zanj pomenilo okoli 720 evrov več dohodka. Za delavca s dvakratnikom povprečne plače pa bi sprejetje predlaganih rešitev pomenilo za okoli 110 evrov višjo neto mesečno plačo, kar bi zanj na letni ravni pomenilo okoli 1320 evrov več dohodka.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA TER DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Predlagatelji zakona smo novembra 2018 vložili novelo Zakona o dohodnini, v kateri smo predlagali znižanje stopenj v vseh dohodninskih razredih za 2 odstotni točki, zvišanje splošne dohodninske olajšave na 3.500 evrov in zvišanja mej dohodninskih razredov za 2.000 evrov.

Vlada je v svojem mnenju ocenila, da bi predlagana rešitev povišanja splošne olajšave na 3.500 evrov, znižanja stopenj v vseh dohodninskih razredih za 2 odstotni točki in zvišanja mej dohodninskih razredov za 2.000 evrov pomenila, ob upoštevanju podatkov odmere dohodnine za leto 2016 in ob nespremenjeni višini dohodkov, izpad prihodkov v državnem proračunu za približno 326 milijonov evrov; pri tem bi znižanje vseh dohodninskih stopenj za 2 odstotni točki in zvišanje mej dohodninskih razredov za 2.000 evrov pomenila izpad prihodkov v višini 297 milijonov evrov. Povišanje le splošne olajšave pa bi pomenilo izpad v višini 36 milijonov evrov. V primerjavi z novelo Zakona o dohodnini iz novembra 2018, se predlaga višjo splošno olajšavo (4000 evrov) in pa predlaga se usklajevanje davčnih olajšav ter neto letne davčne osnove z indeksom cen življenjskih potrebščin. Ocenjujemo, da bi te dve rešitvi pomenili izpad prihodkov v državnem proračunu v višini okoli 90 milijonov evrov. Skupaj bi predlagane rešitve pomenile izpad prihodkov v državnem proračunu v višini okoli 387 milijonov evrov. Vendar pa ocenjujemo, da bo dejanski izpad prihodkov za državni proračun bistveno manjši oziroma ga sploh ne bo, saj se bo večina zvišanj neto plač delavcev prelila v potrošnjo, preko potrošnje oziroma večjih prihodkov iz naslova davka na dodano vrednost (DDV), pa se bo izničil učinek znižanja dohodninskih stopenj, zvišanja splošne dohodninske olajšave in dviga mej dohodninskih razredov.

Zakon nima posledic na druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Zakon ne predvideva dodatnih proračunskih sredstev za izvedbo zakona.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

5.1. Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

V pravnem redu Evropske unije na področju obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb ni posebnih usklajevalnih pravil, zato se obdavčevanje dohodkov fizičnih oseb ne usklajuje s pravnim redom Evropske unije. Države članice EU svobodno oblikujejo sisteme obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb, pri čemer morajo zagotavljati združljivost nacionalne zakonodaje s Pogodbo o delovanju Evropske unije. Tudi določitev praga od katerega se šteje gospodinjstvo kot kmečko gospodinjstvo ni predmet usklajevanja z zakonodajo Evropske unije.

5.2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Avstrija

Avstrija je v letu 2015 pripravila davčno reformo in spremenila dohodninsko lestvico. Tako so leta 2016 povečali število dohodninskih razredov, in sicer s štiri (1. davčni razred z 0 % mejno stopnjo, nato razreda z mejnima stopnjama 36,5 %, 43,2 % in zadnji razred z mejno stopnjo 50 %) na sedem. Spodnji davčni razred je še vedno ničti razred, nato pa so davčni razredi z mejnimi stopnjami 25 %, 35 %, 42 %, 48 %, 50 % in zadnji davčni razred z mejno stopnjo 55 %. Ničti razred se nanaša na obdavčljivi dohodek do 11.000 evrov kot pred reformo, medtem ko se v splošnem znižujejo mejne davčne stopnje glede na obdavčljivi dohodek, razen za zelo visoke

obdavčljive dohodke (nad 1 milijon eurov) v najvišjem razredu. Za obdavčljivi dohodek do 18.000 eurov je stopnja 25 %, za obdavčljivi dohodek do 31.000 eurov je stopnja 35 %, za obdavčljivi dohodek do 60.000 eurov je stopnja 42 %, za obdavčljivi dohodek do 90.000 eurov je stopnja 48 %, za obdavčljivi dohodek nad 90.000 eurov je stopnja 50 % in za obdavčljiv dohodek nad en milijon eurov je stopnja 55 %.

a) Zmanjšanje davčne osnove

Stroški, nastali pri pridobivanju in ohranjanju dohodka, se lahko odštejejo pri relevantni skupini dohodka. Posledično se izgube, nastale v katerikoli skupini, posebni izdatki, izredni odhodki, določena izvetja in olajšave, odštejejo pri ugotavljanju skupnega obdavčljivega dohodka. Določene skupine zavezancev, ki dosegajo dohodek iz zaposlitve, se lahko odločijo za pavšalne stroške namesto dejanskih. Pavšalni stroški se izračunajo kot procent od bruto dohodka, brez plačil z ugodnejšo obravnavo, kot npr. regres za dopust in božičnica.

Priznajo se naslednje standardne olajšave za morebitno nastale stroške:

- 132 evrov za stroške, povezane z dohodkom, ugotovljenim po neto-dohodkovni metodi; če so dejanski stroški višji, se lahko uveljavljajo; in
- poleg prevoznega davčnega odbitka, olajšava za stroške prevoza na delo, če je od doma do delovnega mesta več kot 20 km. Ta olajšava se giblje od 450 evrov do 1.332 evrov, odvisno od razdalje. Kadar javni prevoz ni mogoč ali smiseln, se prizna olajšava (namesto zgornje olajšave) za potovanje preko 2 km; ta olajšava se giblje od 243 evrov do 2.421 evrov, odvisno od razdalje. V nobenem primeru ni možno uveljavljati dejanskih stroškov.

Plačila obresti, premije za življenjsko zavarovanje in nabavni stroški novo izdanih deležev rezidenčnih družb se priznajo kot posebni izdatki do določenih višin.

Zdravstveni stroški in stroški izobraževanja se priznajo samo, če tvorijo izredno breme za zavezanca. Znesek priznanih stroškov je odvisen od dohodka zavezanca. Izdatki za poklicno usposabljanje otroka zunaj kraja prebivališča, se vedno priznajo v fiksnem znesku 110 evrov na mesec.

b) Osebne olajšave

Posebni osebni olajšav, ki se odštejejo od zavezančevega dohodka, ni.

c) Zmanjšanje davka

Poročen zavezanec je upravičen do posebnega zmanjšanja davka kot nosilec gospodinjstva v višini 364 evrov, če zakončev dohodek ne presega 2.200 evrov. Limit za zakončev dohodek znaša za gospodinjstvo z vsaj enim otrokom 6.600 evrov. Zmanjšanje davka se prizna tudi samohranilcu/-lki, če njihovo dohodek ne presega 6.600 evrov. Zmanjšanje davka za gospodinjstvo znaša 494 evrov (en otrok), 669 evrov (dva otroka) in 220 evrov (za vsakega dodatnega otroka). Zavezanec, ki prejema oproščene otroške dodatke po zakonu o izenačevanju družin, je dodatno upravičen do letnega zmanjšanja davka v višini 610,80 evrov za vsakega otroka. Osebe, ki dosegajo dohodek iz zaposlitve, so upravičene do zmanjšanja davka v višini 54 evrov in do zmanjšanja davka iz naslova prevoza na delo in z dela v višini 291 evrov.

Tudi upokojencem se prizna posebno zmanjšanje davka v višini 400 evrov. Upokojenci niso upravičeni do olajšave v višini 132 evrov za izdatke, povezane z zaposlitvijo. Zmanjšanje davka se postopno znižuje pri pokojninah v višini od 17.000 evrov do 25.000 evrov.

Načeloma so v Avstriji dohodki fizičnih oseb od kmetijske dejavnosti obdavčeni na podlagi pavšalne davčne osnove, ki je določena na podlagi vrednotenja zemljišč oziroma kmetijskega gospodarstva (enotna vrednost). Ta sistem velja za kmetije, katerih vrednost ne presega 65.500

evrov. Praviloma ima kmetijsko gospodarstvo enega zavezanca, če pa gre za solastništvo med družinskimi člani, zakon omogoča tudi delitev vrednosti na več solastnikov. Kmečka gospodarstva, ki presegajo to vrednost na zavezanca, vendar ne presegajo vrednosti 150.000 evrov, lahko davčno osnovo ugotavljajo z enostavnim knjigovodstvom. Za vsa kmečka gospodarstva, katerih enotna vrednost presega zgornji prag, pa veljajo enaka pravila kot za druge dejavnosti in obveznost vodenja popolnega knjigovodstva.

Italija

Italija ima progresivno davčno lestvico od leta 2007. Imajo pet davčnih razredov, in sicer z mejnimi stopnjami 23 %, 27 %, 38 %, 41 % in 43 %. Do 15.000 evrov dohodka je stopnja 23 %, do 28.000 evrov dohodka je stopnja 27 %, do 55.000 evrov dohodka je stopnja 38 %, do 75.000 evrov dohodka je stopnja 41 % in nad 75.000 evrov dohodka je stopnja 43 %. Navedene mejne davčne stopnje so povečane z regionalnimi davki, ki se gibljejo od 1,23 % do 3,33 %. Nadalje so lahko stopnje povečane z mestnimi in pokrajinskimi davki, ki jih določata vsako mesto in vsaka pokrajina sama v skupni stopnji do 0,9 %. Poleg tega je Italija za davčna leta 2014, 2015 in 2016 progresivno lestvico povišala za 3 % dodatnega davka, imenovanega solidarnostni prispevek za rezidente, ki presegajo 300.000 evrov letnega dohodka.

a) Zmanjšanje davčne osnove

Prizna se standardno zmanjšanje davčne osnove (t.i. neobdavčeni del) v višini 3.000 evrov. To zmanjšanje se poveča v primeru dohodka iz poklicne dejavnosti na 4.500 evrov, v primeru pokojnin na 7.000 evrov ter v primeru dohodka iz zaposlitve na 7.500 evrov. Če je zavezanec dosegel več kot eno vrsto dohodka, se različni zneski ne seštevajo. Dejansko se zmanjšanje davčne osnove zmanjšuje s povečevanjem zneska dohodka. Priznani znesek zmanjšanja se izračuna na posebej določen način.

Davčna osnova se zmanjša tudi za obvezne prispevke za socialno varnost.

b) Osebne olajšave

Osebne olajšave se priznajo na podlagi družinskih okoliščin. Zmanjšanje v višini 3.200 evrov se prizna na vzdrževanega zakonca. Zmanjšanje v višini 2.900 evrov se prizna za vsakega vzdrževanega otroka. Ta olajšava se poveča na 3.450 evrov za otroka, mlajšega od treh let, 3.700 evrov za invalidnega otroka ter na 3.200 evrov (samo za prvega otroka) za samohranilce. Vsa navedena zmanjšanja se priznajo pod pogojem, da zakonec in otroci nimajo lastnega dohodka, ki bi skupaj letno presegal 2.840,51 evrov pred uporabo osebnih olajšav. Zmanjšanje se izračuna na posebej določen način.

c) Zmanjšanje davka

Prizna se zmanjšanje davka v višini 19% določenih osebnih izdatkov, vključno z:

- izdatki za operacije, medicinske specialiste in zobne proteze in sicer za znesek, ki presega 129,11 evrov;
- obrestmi na hipotekarna posojila za bivališča v katerih biva lastnik in sicer največ do 686,89 evrov;
- premijami za zasebno življenjsko in zdravstveno zavarovanje in sicer največ do 245,32 evrov; in
- izdatki za srednjo in univerzitetno izobraževanje, ki ne presegajo zneska državnih šolnin.

V Italiji so vsi dohodki fizičnih oseb od kmetijske dejavnost obdavčeni na podlagi pavšalne ocene dohodka kmetije, ki je določena na podlagi vrednosti zemljišč glede na proizvodni potencial in dejansko rabo (neke vrste katastrski dohodek). Kmetija se za davčne namene oblikuje tako, da se ji dodeli davčna številka. Podatki o zemljiščih in o kmetijah se vodijo v zemljiškem katastru, ki je evidenca Ministrstva za finance. Lastniki zemljišč morajo tudi po davčnih predpisih redno sproti

poročati o spremembah rabe. Zavezanec za davek od dohodka kmetije je nosilec davčne številke, torej nosilec dejavnosti na kmetiji. Pogoj za pridobitev davčne številke je, da nosilcu dohodek iz kmetijske dejavnosti predstavlja vsaj eno četrtno oziroma polovico dohodka. Za zemljišča izven kmetij se davek odmerja po parcelah.

Dohodek od kmetijskih zemljišč se za odmero davka od dohodka deli na dva dela in sicer na posestniški dohodek in kmetijski dohodek. Prvi se praviloma pripiše lastniku zemljišča, drugemu pa osebi, ki zemljišče dejansko uporablja. Delitev razlagajo z izhodiščem, da se lastniku na ta način pripiše dohodek od rente na zemljišče, uporabniku pa dohodek iz pridelave. Če sta lastnik in uporabnik ista oseba, se v njegovo davčno osnovo vštejeta oba dohodka.

Hrvaška

Hrvaška ima tri davčne razrede, in sicer z mejnimi stopnjami 12 %, 25 % in 40 %. Do 26.000 hrvaških kun (v nadaljnjem besedilu: HRK) obdavčljivega dohodka je stopnja 12 %, do 158.400 HRK obdavčljivega dohodka je stopnja 25 % in nad 158.400 HRK obdavčljivega dohodka je stopnja 40 %. Poleg tega nekatera mesta naložijo dodatni davek na dohodek. Stopnje dodatnega davka določijo lokalne oblasti v stopnjah 10 %, 12 %, 15 % ali 18 %. Občine lahko določijo stopnjo, ki ne sme biti višja od 10 %. Mesto z manj kot 30.000 prebivalcev lahko določi stopnjo, ki ne sme biti višja od 12 %. Mesto z več kot 30.000 prebivalcev lahko določi stopnjo, ki ne sme biti višja od 15 %. Glavno mesto Zagreb lahko določi stopnjo, ki ne sme biti višja od 18 %. Zdaj najvišja stopnja dodatnega davka, ki ga naložijo mesta, je 18 % in se uporablja za mesto Zagreb.

Splošna olajšava za rezidente Hrvaške znaša 2.600 HRK na mesec. Za upokojence znaša splošna olajšava 3.800 HRK na mesec. Osebam, ki živijo na področjih posebnega nacionalnega pomena in gorskih ter hribovitih področjih se splošna olajšava poveča na:

- 3.500 HRK za rezidente, ki živijo na področjih posebne državne skrbi, ki so kvalificirane s kategorijo I in
- 3.000 HRK za rezidente, ki živijo na področjih posebne državne skrbi, ki so kvalificirane s kategorijo II.

Rezidentom se prizna dodatna mesečna olajšava v višini:

- 50% splošne olajšave, če vzdržujejo zakonca ali drugega ožjega družinskega člana;
- 50% splošne olajšave za prvega otroka, 70% za drugega otroka, 100% za tretjega otroka, 140% za četrtega otroka in vse do 700% za enajstega otroka;
- 30% splošne olajšave za vsakega invalidnega družinskega člana oziroma otroka;
- 100% splošne olajšave za vsakega invalidnega družinskega člana oziroma otroka, ki jim je priznana 100% invalidnostjo oziroma, če je potrebna pomoč in nega s strani druge osebe oziroma oseb.

Finska

Po zakonu davku od dohodka iz kmetijstva in gozdarstva je dohodek iz kmetijstva opredeljen kot dohodek iz kmetovanja, vključno s pomožnimi dejavnostmi, ki ne predstavljajo samostojne dejavnosti. Ta zakon sledi določbam zakona o davku od dohodka iz dejavnosti, saj določa pravila za izračun dejanskega neto dohodka. Določbe, ki določajo kmetijski dohodek, pa vendar ne sledijo popolnoma določbam, ki določajo neto dohodek iz dejavnosti. Primeroma se kmet ne obdavči od vrednosti kmetijskih proizvodov, ki jih porabi sam z družino. Časovno upoštevanje dohodka in izdatkov temelji na plačani realizaciji.

6. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

S sprejemom predlaganih rešitev se bo spodbudilo potrošnjo, kar bo ugodno vplivalo na gospodarsko rast ter konkurenčnost slovenskega gospodarstva in s tem v končni fazi tudi na prihodke v državnem proračunu.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16 in 69/17) se v prvem odstavku 111. člena številka »3.302,70« nadomesti s številko »4.000,00«.

2. člen

118. člen se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Zneski olajšav, določeni v 111. členu, prvem odstavku 112. člena, prvem in drugem odstavku 114. člena ter v prvem odstavku 117. člena tega zakona se enkrat letno uskladijo s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji za mesec november tekočega leta v primerjavi z mesecem novembrom prejšnjega leta, po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije.

(2) Zneske olajšav iz prejšnjega odstavka ter enačbo za določitev olajšave iz tretjega odstavka 111. člena tega zakona določi minister, pristojen za finance, najpozneje v decembru tekočega leta za naslednje leto.«.

3. člen

122. člen se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Stopnje dohodnine za davčno leto so:

Če znaša neto letna osnova v €		znaša dohodnina v €				
Nad	do					
	10.021,34			14%		
10.021,34	22.400,00	1.402,99	+	25%	nad	10.021,34
22.400,00	50.000,00	4.497,65	+	32%	nad	22.400,00
50.000,00	72.907,20	13.329,65	+	37%	nad	50.000,00
72.907,20		21.805,31	+	48%	nad	72.907,20

(2) Zneski neto letnih davčnih osnov iz prvega odstavka tega člena se enkrat letno uskladijo s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji za mesec november tekočega leta v

primerjavi z mesecem novembrom prejšnjega leta, po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije; temu ustrezno se zneski dohodnine izračunajo.

(3) Zneske iz drugega odstavka tega člena z odredbo določi minister, pristojen za finance, najkasneje v decembru tekočega leta za naslednje leto.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabi pa se že pri odmeri dohodnine za leto 2019.

III. OBRAZLOŽITEV PO ČLENIH

K 1. ČLENU

Člen določa zvišanje splošne olajšave iz 3.302,70 evra na 4000,00 evrov. S tem se davčno razbremenjujejo dohodki iz dela, kar bo povzročilo zvišanje neto plač delavcev. Hkrati se bo povečala konkurenčnost slovenskega gospodarstva, zmanjšala se bo brezposelnost in tudi obseg sive ekonomije.

K 2. ČLENU

Člen določa usklajevanje olajšav s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin (inflacijo) ne glede na višino inflacije. S tem se odpravlja ureditev, ki je določala uskladitev le v primeru, če je inflacija presegla 3%, kar se po podatkih Statističnega urada ni zgodilo že vse od leta 2008.

K 3. ČLENU

Člen določa znižanje stopenj v vseh dohodninskih razredih za 2 odstotni točki in zvišanje mej vseh dohodninskih razredov za 2.000 evrov. Določa se tudi usklajevanje neto letnih davčnih osnov s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin ne glede na višino inflacije. Tudi ta ukrep pomeni davčno razbremenitev dohodkov iz dela, kar bo povzročilo zvišanje neto plač delavcev. Hkrati se bo povečala konkurenčnost slovenskega gospodarstva, zmanjšala se bo brezposelnost in tudi obseg sive ekonomije.

K 4. ČLENU

Člen določa splošen vacatio legis in začetek uporabe tega zakona in sicer se ta zakon uporabi že pri odmeri dohodnine za leto 2019.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO:**111. člen
(splošna olajšava)**

(1) Vsakemu rezidentu se prizna zmanjšanje letne davčne osnove v višini 3.302,70 eurov letno, pod pogojem, da drug rezident za njega ne uveljavlja posebne olajšave za vzdrževanega družinskega člana.

(2) Poleg olajšave, določene v prvem odstavku tega člena, se rezidentu, katerega skupni dohodek iz naslova dohodka iz zaposlitve, dohodka iz dejavnosti, razen dohodka iz dejavnosti, če se davčna osnova od tega dohodka ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti in prenosa premoženjske pravice ter drugih dohodkov – razen dohodka, ki je oproščen plačila dohodnine oziroma se ne všteva v davčno osnovo – v letu, za katero se odmerja dohodnina, ne presega 11.166,37 eurov, prizna zmanjšanje letne davčne osnove v višini 3.217,12 eurov letno.

(3) Poleg olajšave, določene v prvem odstavku tega člena, se rezidentu, katerega skupni dohodek iz naslova dohodka iz zaposlitve, dohodka iz dejavnosti, razen dohodka iz dejavnosti, če se davčna osnova od tega dohodka ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti in prenosa premoženjske pravice ter drugih dohodkov – razen dohodka, ki je oproščen plačila dohodnine oziroma se ne všteva v davčno osnovo – v letu, za katero se odmerja dohodnina, presega 11.166,37 eurov in ne presega 12.570,89 eurov, prizna zmanjšanje letne davčne osnove v višini 1.115,94 eurov letno.

(4) Za dohodek iz dejavnosti iz drugega in tretjega odstavka tega člena se šteje dobiček, v katerem niso upoštevani obračunani prispevki za obvezno zavarovanje ter znižanje in povečanje davčne osnove, razen razlike v obrestih.

(5) Glede uskladitve in načina objave zneskov skupnega dohodka, ki so določeni v drugem in tretjem odstavku tega člena, se uporablja 118. člen tega zakona.

**118. člen
(uskladitev olajšav)**

(1) Z zakonom, ki ureja izvrševanje proračuna, se lahko, upoštevaje cilje ekonomske politike vlade, določi koeficient, s katerim se uskladijo zneski olajšav, določeni v 111. členu, prvem odstavku 112. člena, prvem in drugem odstavku 114. člena ter v prvem odstavku 117. člena tega zakona. Navedeni koeficient se mora določiti, če koeficient rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji za mesec avgust tekočega leta v primerjavi z mesecem avgustom prejšnjega leta, po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije, preseže 1,03.

(2) Zneske olajšav iz prejšnjega odstavka ter enačbo za določitev olajšave iz tretjega odstavka 111. člena tega zakona določi minister, pristojen za finance, najpozneje v decembru tekočega leta za naslednje leto, če je z zakonom o izvrševanju proračuna za naslednje leto določena uskladitev.

122. člen
(stopnje dohodnine)

(1) Stopnje dohodnine za davčno leto so:

Če znaša neto letna osnova v €		znaša dohodnina v €				
Nad	do					
	8.021,34			16%		
8.021,34	20.400,00	1.283,41	+	27%	nad	8.021,34
20.400,00	48.000,00	4.625,65	+	34%	nad	20.400,00
48.000,00	70.907,20	14.009,65	+	39%	nad	48.000,00
70.907,20		22.943,46	+	50%	nad	70.907,20

(2) Z zakonom, ki ureja izvrševanje proračuna, se lahko, upoštevaje cilje ekonomske politike vlade, določi koeficient, s katerim se uskladijo zneski neto letnih davčnih osnov iz prvega odstavka tega člena; temu ustrezno se zneski dohodnine izračunajo. Navedeni koeficient se mora določiti, če koeficient rasti cen življenjskih potrebščin v Sloveniji za mesec avgust tekočega leta v primerjavi z mesecem avgustom prejšnjega leta, po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije, preseže 1,03.

(3) Zneske iz drugega odstavka tega člena določi minister, pristojen za finance, najpozneje v decembru tekočega leta za naslednje leto, če je z zakonom o izvrševanju proračuna za naslednje leto določena uskladitev.